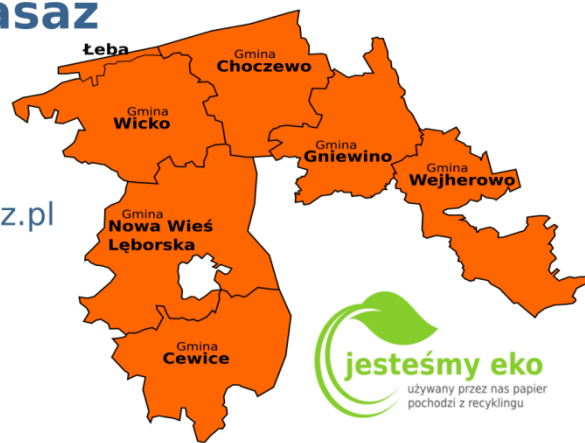

Stowarzyszenie Bursztynowy Pasaż Lokalna Grupa Działania

Ul. Szkolna 3, 84-250 Gniewino
NIP 587 163 33 43 REGON 220371826
biuro@bursztynowypasaz.pl www.bursztynowypasaz.pl

DIAGNOZA

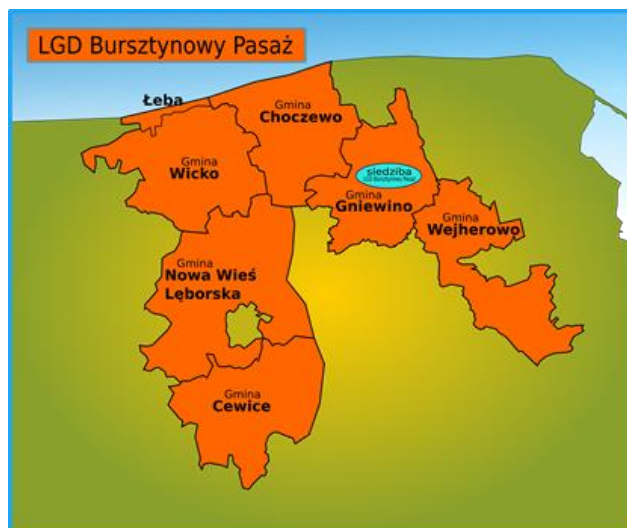
obszaru Stowarzyszenia Bursztynowy Pasaż
na potrzeby opracowania Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2023-2027

1. Położenie i warunki fizjograficzne.

Obszar Stowarzyszenia „Bursztynowy Pasaż” obejmuje wszystkie gminy Powiatu Lęborskiego (za wyjątkiem Lęborka, który ma > 30 tys. mieszkańców) oraz 3 gminy Powiatu Wejherowskiego. Od Północy granicę obszaru LGD wyznacza Morze Bałtyckie, od zachodu w części rzeka Łeba od wschodu Powiat Pucki oraz miasta Reda i Rumia. Rzeźba terenu na tym obszarze to młodoglacjalne wzniesienia morenowe i równiny sandrowe porożcinane pradolinami o płaskim dnie. Takie zróżnicowane ukształtowanie terenu ma wpływ na wydzielenie w podprovincji Pobrzeża Południobałtyckiego, na którym zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym wg. J. Kondrackiego¹ leżą gminy należące do Stowarzyszenia "Bursztynowy Pasaż". Wśród regionów niższego rzędu: środek obszaru przecina Pradolina Łeby, centralna część obszaru położona jest na Wysoczyźnie Żarnowieckiej, zachodni kraniec gminy Nowa Wieś Lęborska leży na Wysoczyźnie Damnickiej, strefa nadmorska należy do Wybrzeża Słowińskiego, a Gmina Cewice oraz południowa część gmin Nowa Wieś Lęborska i Wejherowo leżą w obrębie Pojezierza Kaszubskiego już w podprovincji Pojezierzy Południobałtyckich. Ważne znaczenie dla regionu mają duże jeziora przybrzeżne Łebsko i Sarbsko, oraz mniejsze polodowcowe jak Żarnowieckie, Lubowidz, Choczewskie czy Wyspowo. Klimat regionu znajduje się pod wpływem morza, toteż cechują go łagodne zimy i niezbyt upalne lata. Średnie sumy opadów rocznych przekraczają 600 mm. Zasoby mineralne, których złoża wyodrębnić można w budowie geologicznej regionu to sól kamienna w północno wschodniej części oraz złoża torfu w dolinie Łeby. Na obszarze wydobywa się również kruszywa mineralne. Dominują gleby pseudobielicowe i brunatne wylugowane, w dolinie Łeby i Redy mady, a na znacznym obszarze gminy Nowa Wieś Lęborska oraz Choczewo także gleby brunatne. To głównie gleby III i IV klasy bonitacyjnej, ale również V i VI.²

Poniżej przedstawiono mapę obszaru objętego LSR z zaznaczeniem granic poszczególnych gmin, która wskazuje jednoznacznie na spójność przestrzenną obszaru objętego LSR.

Rys 1. Mapa obszaru objętego LSR.

Źródło: Opracowanie własne.

2. Demografia

We wszystkich gminach obszaru Stowarzyszenia „Bursztynowy Pasaż” za wyjątkiem Łeby i Choczewa utrzymuje się dodatni przyrost naturalny na 1000 ludności. Najwyższy przyrost odnotowano w gminie Wejherowo (5,14), choć i tak spadł o ponad 4 jednostki w stosunku do roku 2019. Jest to pozytywny trend biorąc pod uwagę

¹ J. Kondracki „Geografia regionalna Polski”, 2009, PWN

² J. Mordawski „Geografia Kaszub”, 2008, ZK-P Gdańsk

przyrost ujemny w województwie pomorskim - 0,50 oraz - 3,20 w Polsce.³ Biorąc pod uwagę lokalizację, widzimy, że najwięcej mieszkańców zamieszkuje gminy położone najbliżej dużych, powiatowych ośrodków miejskich: gm. Wejherowo pod Wejherowem oraz gm. Nowa Wieś Lęborska pod Lęborkiem.

Tab. 1 Liczba mieszkańców oraz powierzchnia gmin wchodzących w skład LGD (stan na 31.12.2020 r.)

Lp.	Powiat	Gmina	Rodzaj gminy	Liczba mieszkańców ogółem	Powierzchnia w km ²
1.	wejherowski	Gniewino	gmina wiejska	7 418	176
2.	wejherowski	Wejherowo	gmina wiejska	28 877	194
3.	wejherowski	Choczewo	gmina wiejska	5 120	183
4.	łęborski	Wicko	gmina wiejska	5 651	215
5.	łęborski	Nowa Wieś Lęborska	gmina wiejska	13 409	270
6.	łęborski	Cewice	gmina wiejska	7 434	188
7.	łęborski	Łeba	gmina miejska	3 238	17
Razem				71 147	1 243

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W gminach nadmorskich (Łebie, Choczewie oraz Wicku) utrzymuje się ujemne saldo migracji. W 2020 r. najwięcej osób zameldowało się w Gminie Wejherowo - aż 15,6 na 1000 ludności. Przy poziomie 4,8 dla powiatu wejherowskiego -0,9 dla łęborskiego i 1,7 dla województwa³. Większe zainteresowanie osiedlaniem w powiecie wejherowskim widać też po ilości sprzedanych w tym powiecie mieszkań, która to wartość czterokrotnie przewyższa liczbę mieszkań sprzedanych w powiecie łęborskim (2110 na 530). Jeśli spojrzymy na sprzedaż mieszkań z rynku pierwotnego ta dysproporcja jest jeszcze większa (1313 do 121). Tylko w 2020 r w powiecie wejherowskim do użytkowania oddano 1745 mieszkań (niemal dwukrotnie więcej niż w 2018 r.), z czego 227 mieszkań w gminie Wejherowo. W żadnej innej gminie obszaru wartość ta nie jest trzycyfrowa (najwięcej mieszkań 67 oddano do użytkowania w Nowej Wsi Lęborskiej). Jak grzyby po deszczu powstają nowe deweloperskie osiedla, nie dziwi więc fakt, że gmina Wejherowo przyciąga nowych mieszkańców. Jeśli dołączymy do tego dobrą komunikację z Wejherowem i trójmiastem, to gmina Wejherowo preferuje do miejsc atrakcyjnych osiedleńczo. Potwierdzają to również wyniki Narodowego Spisu Powszechnego z 2021, gdzie powiat wejherowski plasuje się w czołówce powiatów województwa pomorskiego z najwyższym wzrostem ilości mieszkań i budynków.⁴

Jednocześnie powiat wejherowski jest wyjątkowy pod względem prognoz liczby ludności, gdzie trend jest odwrotny do ogólnopolskiego i pomorskiego. Prognozy przewidują zwiększanie liczby mieszkańców o kilkanaście tysięcy osób w cyklach dziesięciorocznych do 265 128 osób⁵ w 2050 r (dziś 224 365 osób)³.

Stosunkowo dobrze prezentuje się struktura wiekowa mieszkańców obszaru: 61,39 % jest w wieku produkcyjnym, 23,87 % przedprodukcyjnym i 15,74 % w wieku poprodukcyjnym. Średni wiek mieszkańców powiatu wejherowskiego wynosi 38,3 lat, dla powiatu łęborskiego 40,6 lat, dla województwa 40,8, a dla Polski 42 lata. Jednak prognozy na rok 2025 oraz kolejne, aż do 2050 wskazują systematyczny przyrost ludności wieku 60+ w obu powiatach, co jest trendem ogólnopolskim³.

³ <https://bdl.gus.gov.pl>

⁴ Stan i struktura demograficzna ludności oraz liczba budynków i mieszkań w województwie pomorskim – wyniki ostateczne NSP 2021- Urząd Statystyczny w Gdańsku

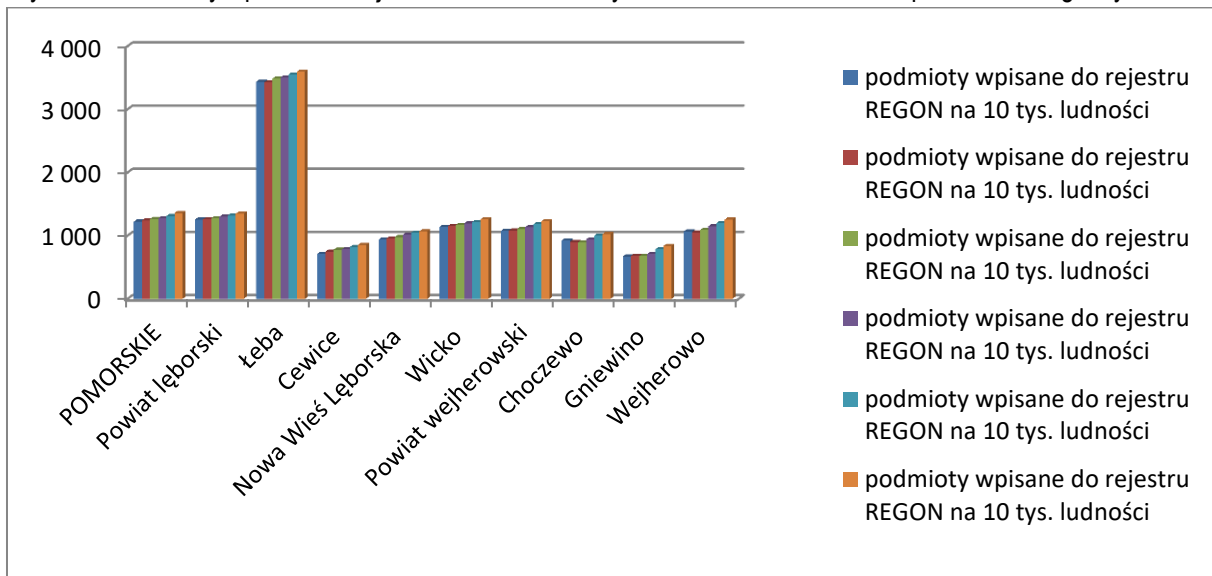
⁵ https://www.polskawliczbach.pl/powiat_wejherowski

3. Charakterystyka gospodarki, przedsiębiorczości

3.1 Przedsiębiorczość

Na obszarze objętym LSR systematycznie wzrasta liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON. Chociaż liczba podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców we wszystkich gminach obszaru, za wyjątkiem Łeba jest niższa od średniej wojewódzkiej, która wynosi 1357, to jednak bardzo wysoki wskaźnik w mieście Łeba tj. 3931 wpływa na fakt, że przedsiębiorczość na obszarze „Bursztynowego Pasażu” jest nieznacznie wyższa niż w pomorskim. Liczba podmiotów gospodarczych 10 tys. mieszkańców wynosiła w 2020 r. 1228. Najmniejszą przedsiębiorczość wykazują mieszkańcy gmin Gniewino i Cewice. Mniejszą aktywność w zakresie przedsiębiorczości mieszkańców gminy Gniewino w stosunku do mieszkańców gminy Wejherowo zauważyć się również dało z organizowanych w l. 2014-2022 naborach wniosków na podejmowanie i rozwój działalności gospodarczej. 63% złożonych w tych przedsięwzięciach wniosków, to wnioski od osób/pomiotów z Gminy Wejherowo.

Wykres 1. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności obszaru LGD z podziałem na gminy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród podmiotów gospodarki narodowej podobnie jak w całej Polsce dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Na 8737 takich podmiotów, aż 7296 reprezentowały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Najwięcej firm tej formy prawnej zajmuje się działalnością budowlaną. Branża ta dominuje we wszystkich gminach obszaru za wyjątkiem miasta Łeba, gdzie z racji nadmorskiego charakteru kurortu, dominująca jest działalność związana z zakwaterowaniem i gastronomią. Łącznie na całym obszarze istnieje także duża liczba firm zajmujących się handlem oraz naprawą pojazdów³.

Tab. 2. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg. wybranych sekcji

Nazwa gminy	Łącznie	Choczewo	Gniewino	Wejherowo	Cewice	Nowa Wieś Lęb.	Wicko	Łeba
Wyszczególnienie								
ogółem	7296	451	493	2911	522	1225	662	1032
przetwórstwo	835	63	56	425	46	166	54	25
budownictwo	1798	128	192	725	194	339	164	56
handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	1256	69	60	534	96	248	117	132
Transport i gospodarka	402	13	30	178	22	82	34	43
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	1076	79	25	139	16	44	141	632
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	111	10	12	46	7	22	8	6
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	57	3	3	33	1	12	3	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Do największych i najprężniej działających firm w regionie należą: producent blachodachówek - Balex Metal sp. z o.o. w Bolszewie (poz. 36 w rankingu firm o największych w 2020 r. przychodach na Pomorzu)⁶, producent drzwi - Porta KMI Poland SA GK – Bolszewo (poz. 41). Najwięksi przedsiębiorcy w regionie, zatrudniający powyżej 100 osób to THAI UNION POLAND Sp. z o.o. z Gniewina (producent ryb w puszkach), Gościńska Fabryka Mebli sp. z .o.o z Gościcina, Enco Production Sp. z o.o. z Nowej Wsi Lęborskiej (branża odzieżowa)⁷.

Duże znaczenie dla rozwoju przedsiębiorczości na obszarze działania LGD mają dwie inwestycje energetyczne, których realizacja zaplanowana jest na najbliższe lata. Pierwszą z nich jest budowa elektrowni jądrowej w wybranej w 2021 r. lokalizacji „Lubiatowo-Kopalino” w gminie Choczewo, o mocy elektrycznej do 3750 MW. Wg harmonogramu budowy elektrowni jądrowej podanej w Programie Polskiej Energetyki Jądrowej: w 2023 r. na nastąpić rozpoczęcie prac wstępnych i przygotowawczych w lokalizacji EJ1, w 2025 r. wydanie zezwolenia na budowę EJ1 przez Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki, w 2026 r. uzyskanie pozwolenia na budowę i rozpoczęcie budowy EJ1, a w 2033 r. oddanie do eksploatacji pierwszego bloku EJ1. Widzimy zatem, że harmonogram realizacji tej inwestycji znacząco pokrywa się z perspektywą finansową na lata 2021-2027, co będzie miało odczuwalny wpływ na rozwój określonych działów lokalnej gospodarki gmin członkowskich Stowarzyszenia. Inwestycje towarzyszące budowie elektrowni jądrowej nie tylko przyczyniają się do powstawania wspomnianych pośrednich i indukowanych miejsc pracy. Podnoszą również komfort życia społeczności lokalnej i zwiększą możliwość powstania nowych działalności gospodarczych w regionie, niezwiązanych z samą elektrownią jądrową. Wśród inwestycji wymienianych w Programie Polskiej Energetyki Jądrowej, jako niezbędne wymieniane są nowe odcinki dróg, linie kolejowe, konstrukcje morskie do rozładunku elementów wielkogabarytowych i sieci wodno-kanalizacyjne (w tym oczyszczalnie ścieków).^{8 9}

⁶ <https://www.dziennibałtycki.pl> 21.10.21

⁷ <https://www.compass.com>

⁸ Program polskiej energetyki jądrowej, dostęp: 15.05.2022

⁹ Ekonomiczne aspekty inwestycji jądrowych w Polsce – wpływ na biznes, rynek pracy i społeczności lokalne, Polski Instytut Ekonomiczny, sierpień 2022 r.

Według analiz przedstawionych w raporcie Polskiego Instytutu Ekonomicznego rozwój energetyki jądrowej w Polsce w ciągu 50 lat pracy reaktorów przyniesie znaczny wzrost ilości miejsc pracy - szacunkowo nawet od 26,4 do 39,6 tys. związanych z budową i funkcjonowaniem elektrowni jądrowych.

Na etapie prac przygotowawczych zatrudnienie znajdą głównie pracownicy z lokalnego lub regionalnego rynku pracy. Jak pokazują doświadczenia innych krajów, które posiadają tego typu obiekty, podczas budowy elektrowni poszukiwani są pracownicy różnych specjalności, w tym np.: robotnicy, monterzy, spawacze, operatorzy koparek, kierowcy zawodowi czy też kadra zarządzająca. Zwiększą się również możliwości powstania nowych działalności gospodarczych w regionie niezwiązanym z samą elektrownią jądrową. Z uwagi na napływ pracowników w czasie budowy oraz osiedlanie się nowych osób zatrudnionych w elektrowni, także na etapie eksploatacji rozwiną się biznesy związane z usługami, m.in. noclegowymi, gastronomicznymi, transportowymi czy rozrywkowymi oraz handlem. Przykładowo w perspektywie kilkudziesięciu lat, bazy noclegowe dla pracowników, inaczej niż w przypadku turystów sezonowych, będą funkcjonować przez 12 miesięcy w roku. Szacuje się, że z tymczasowego zakwaterowania w obiektach prywatnych korzystać będzie łącznie nawet kilka tysięcy osób.¹⁰, a boom na zakwaterowanie będzie największy w okresie szczytowego zatrudnienia - na etapie budowy elektrowni. Wymusi to również zwiększenie bazy turystycznej w regionie, a turyści będą szukać zakwaterowania także w miejscowościach bardziej oddalonych od bezpośredniego obszaru inwestycji, również ze względu na brak dostępnych miejsc.¹¹

Uczestnicy spotkań konsultacyjnych z mieszkańcami obszaru działania LGD wyrazili obawę, że budowa elektrowni jądrowej w gm. Choczewo zniszczy naturalny potencjał regionu oraz wpłynie niekorzystnie na rozwój lokalnej turystyki, rekreacji oraz oferty czasu wolnego. Jednak doświadczenia płynące z całego świata wskazują na liczne przykłady bloków jądrowych zlokalizowanych na terenach, które znajdują się na liście UNESCO, w pobliżu uzdrowisk oraz plaż (np. francuska Dolina Loary, hiszpańskie Złote Wybrzeże czy Carolina Beach w Stanach Zjednoczonych). Działające tam elektrownie jądrowe stanowią całoroczną atrakcję samą w sobie, przyciągającą rocznie tysiące nowych turystów i napędzającą rozwój gospodarczy.

Drugą inwestycję energetyczną realizowaną na obszarze działania LGD jest realizacja inwestycji Baltic Power - morskich farm wiatrowych zlokalizowanych w polskiej Wyłącznej Strefie Ekonomicznej Morza Bałtyckiego, na północ od gmin Łeba i Choczewo, w odległości 22,5 km od linii brzegowej, o planowanej zainstalowanej mocy elektrycznej 1197 MW. Zgodnie z przyjętym harmonogramem rozpoczęcie budowy farmy planowane jest na rok 2024, a jej oddanie do użytku w roku 2026. Na terenie liczącym ponad 130 km kwadratowych powstanie infrastruktura składająca się z ok. 70 turbin wiatrowych, natomiast w Łebie powstanie port serwisowy dla powyższej inwestycji energetycznej¹². Wprowadzenie nowego sektora do polskiej gospodarki tworzy nowe miejsca pracy, nie tylko w przemyśle, ale także wśród dostawców usług transportowych, hotelarskich, ubezpieczeniowych i szkoleniowych, w tym także dostawców energii.¹³ Powstanie, więc tak dużych inwestycji na obszarze działania Stowarzyszenia ma ogromne znaczenie dla rozwoju i przyszłości regionu.

3.2 Turystyka

Z punktu widzenia atrakcyjnego położenia gmin Stowarzyszenia „Bursztynowy Pasaż” istotną branżą gospodarki jest również branża turystyczna. Prowadzący działalność w sekcji I PKD stanowią 13,4 % wszystkich działalności na obszarze.

Na przestrzeni lat w regionie, podobnie jak w całym województwie systematycznie wzrastała liczba obiektów noclegowych oraz liczba przebywających w nich turystów. Wyjątkowy okazał się dopiero rok 2020, gdzie z powodu pandemii COVID 19 spadła liczba miejsc noclegowych. Wielu właścicieli obiektów nie poradziło

¹⁰ Artykuł „Budowa elektrowni jądrowej to tysiące nowych miejsc pracy”, 29 sierpnia 2022, www.trojmiasto.pl

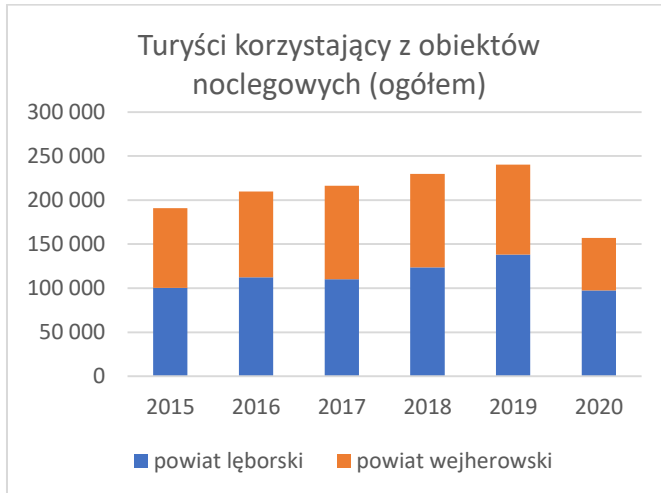
¹¹ Artykuł „Atomowa turystyka. Elektrownia jądrowa przyciągnie nowych turystów”, 26 września 2022, www.trojmiasto.pl

¹² <https://www.balticpower.pl>

¹³ <https://www.baltica.energy.pl>.

sobie w kryzysie lub też bardziej opłacalne okazało się na jakiś czas wyrejestrowanie działalności. Liczba turystów przebywających w tych obiektach spadła o około 30% w powiecie łębskim i ponad 40% w powiecie wejherowskim.

Wykres 2. Turyści korzystający z obiektów noclegowych ogółem

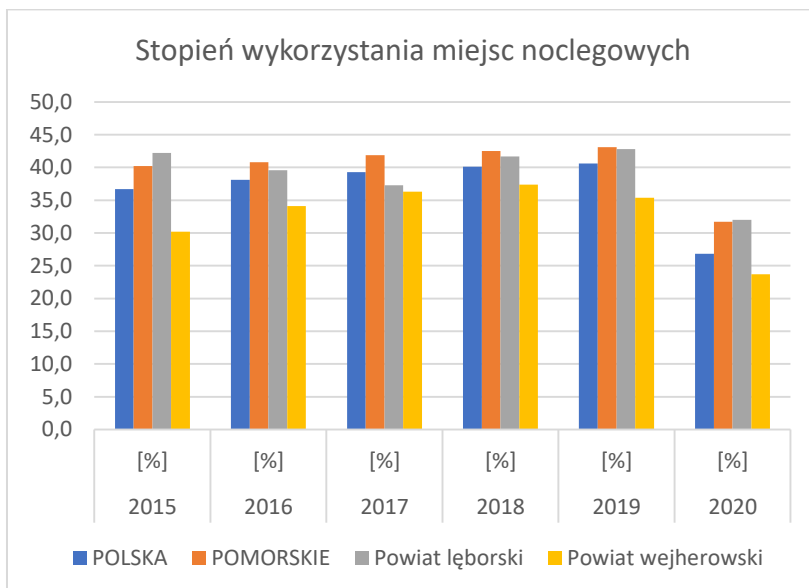

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analizując dane <https://sdg.gov.pl/> od 2010 można zauważyć trend, w którym udział procentowy turystyki w PKD Polski utrzymywał się na poziomie między 0,08 % a 0,14 %, tymczasem w 2020 r. stanowił jedynie 0,03%.

Mniejsze obłożenie obiektów noclegowych potwierdza także poniższy wykres, w którym tendencja zniżkowa występuje w całym kraju. Ratunkiem dla branży turystycznej w 2021 i bieżącym roku jest rządowy program Polski Bon Turystyczny. Już w 2021 stopień wykorzystania miejsc noclegowych w powiecie łębskim wzrósł do 41%, a w wejherowskim do 25,5%.

Wykres 3. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

dekad). Średnia powierzchnia użytków rolnych przypadająca na 1 gospodarstwo rolne o ok. 13%, tj. z 9,8 ha w 2010 r. do 11,1 ha w 2020 r.

Wg danych opartych na rejestrze "Powierzchnia upraw w gminach" Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w 2020 r., 34,45% powierzchni obszaru działania LGD zajmowały uprawy rolne (dane pozyskane przez ARiMR na podstawie wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich), co jest wartością mniejszą niż dla takiego samego wskaźnika dla Polski (45,58%), województwa pomorskiego (40,12%) czy powiatu łębskiego (38,25%). Mniejszą powierzchnię upraw odnotowano natomiast w tym samym okresie w powiecie wejherowskim (30,99%).

Gminami, w których występują największe powierzchnie upraw ogółem są: Nowa Wieś Lęborska (49,14%), Wicko (40,74%), Choczewo (38,75%) i Gniewino (38,75%), w przeciwieństwie do miasta Łeba (9,24%) i gminy Wejherowo (16,50%).

Tab. 3. Powierzchnia upraw rolnych w 2020 r. z podziałem na jednostki terytorialne.

Jednostka administracyjna	Powierzchnia upraw w jednostce administracyjnej ogółem (Dane w hektarach z wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich)	Powierzchnia jednostki administracyjnej w ha	Wartość procentowa powierzchni jednostki administracyjnej przeznaczona pod uprawy rolne ogółem
Gmina Cewice	4 725,56	18761	25,18
Gmina Choczewo	7 096,81	18313	38,75
Gmina Gniewino	5 608,25	17627	31,81
Miasto Łeba	153,15	1656	9,24
Gmina Nowa Wieś Lęborska	13 290,08	27045	49,14
Gmina Wicko	8 771,16	21529	40,74
Gmina Wejherowo	3 205,65	19425	16,50
Polska	14 254 775,08	31270525	45,58
Województwo pomorskie	735 241,19	1832368	40,12
Powiat łębski	27 073,55	70777	38,25
Powiat wejherowski	39 832,32	128525	30,99

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z rejestru "Powierzchnia upraw w gminach" Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (<https://rejestrupraw.arimr.gov.pl/>)

Wśród upraw na obszarze Stowarzyszenia (wg danych ARiMR z 2020 r.) dominują zboża – 31,54% (głównie: żyto ozime, owies, pszenica ozima, jęczmień jary), motylkowate – 9,70% (głównie: łubin, groch, koniczyna), oleiste – 7,85% (głównie: rzepak ozimy, rzepik), okopowe – 5,98% (głównie: ziemniak, marchew). Wśród pozostałych upraw wyróżniają się jeszcze: rośliny miododajne (głównie: facelia, gorczyca, gryka), pastewne (głównie kukurydza), sady (głównie: leszczyna, jabłoń) oraz plantacje trwałe (głównie: truskawka, żurawina).

Ważnym elementem mającym przełożenie na stan rolnictwa obszaru LGD jest fakt, że wszystkie gminy wchodzące w skład Stowarzyszenia są, w mniejszym lub większym stopniu, terenami popegeerowskimi (na podstawie danych otrzymanych z Oddziału Terenowego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w Pruszczu Gdańskim). PGR-y powstawały przede wszystkim na terenie tzw. Ziemi Odzyskanych, gdzie istniały dogodne warunki do przejęcia oraz nacjonalizacji gospodarstw rolnych opuszczonych przez poprzednich właścicieli. Po 1991 r., w którym Sejm uchwalił ustawę o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, nastąpił krok w kierunku gospodarki rynkowej. Likwidacja PGR-ów pociągnęła za sobą dramatyczne skutki dla pracujących tam ludzi oraz ich rodzin. (...) W miejscowościach, gdzie upadał PGR niemal natychmiast

pojawiło się ubóstwo.¹⁷ Skutki zapaści w tym sektorze produkcji na obszarze działania LGD są odczuwane do dnia dzisiejszego.

Na obszarze Stowarzyszenia obecnie działają 2 grupy producenckie zgłoszone w Rejestrze Grup Producentów Rolnych prowadzonym przez ARiMR. Są to: Folwark Jackowo Sp. z o.o. (gm. Choczewo) obejmujący produkty z grupy ziarna zbóż lub nasion roślin oleistych oraz Swój Drób Sp. z o.o. (gm. Cewice) obejmujący produkty z grupy pastewnej (kukurydza). Przeglądając rejestry grup producentów rolnych można zauważyć, że liczba grup producentów w regionie (oraz w kraju) sukcesywnie maleje. Jest to związane przede wszystkim z małym stopniem zorganizowania się rolników, obawami związanymi z funkcjonowaniem tego rodzaju struktur oraz koniecznością znalezienia rolnika – lidera, który osobiście (i nieodpłatnie) pełniłby funkcje zarządcze, a przy tym ciągle prowadził własne gospodarstwo¹⁸.

Na rynku rolniczym na przestrzeni ostatnich kilku lat widać wśród konsumentów rosnące zainteresowanie kupowaniem produktów bezpośrednio od rolnika (szczególnie w dobie pandemii). Jednak z powodów takich samych jak przy powstawaniu grup producenckich zainteresowanie prowadzeniem krótkich łańcuchów dostaw (KŁD) w woj. pomorskim jest niewielkie.

W dobie dynamicznych zmian zachodzących w rolnictwie coraz większe znaczenie mają usługi pozarolnicze oferowane przez gospodarstwa rolne. Najbardziej znaną formą świadczenia usług dodatkowych w rolnictwie jest agroturystyka. Na podstawie danych z GUS z 2020 r. na obszarze LGD jest zarejestrowanych jedynie 9 gospodarstw agroturystycznych (w gm. Wicko – 2, gm. Choczewo – 6, gm. Gniewino – 1). Wg autorów raportu „Agroturystyka na nowo”, niezwykle ważną kwestią jest brak spójnej definicji dotyczącej tego, czym jest agroturystyka i właściwie, które obiekty uprawnione są do tego, aby nosić miano „gospodarstw agroturystycznych”. Dla Polaków agroturystyką może być właściwie każdy rodzaj wypoczynku poza miastem (i nie w hotelu) – nie przywiązują oni większej uwagi do kwestii formalnych nazewnictwa. (...) Zdaniem ekspertów brakuje nie tylko odpowiedniej ustawy, która regulowałaby rozmaite zagadnienia branżowe, ale również jednego, wspólnego organu, który opiekowałby się oraz zarządzał obszarem agroturystycznym.¹⁹ Wg powyższego raportu jednymi z głównych bolączek gospodarzy są ciągle inwestycje oraz niewielkie (lub żadne) wsparcie zarówno samorządów jak i organów państwowych. Jednak pomimo tego, wypoczynek na wsi w skali ogólnopolskiej wykazuje tendencje rosnącą. W pierwszym kwartale 2022 r. (wg. GUS) z ofert agroturystycznych skorzystało 17 tys. turystów, czyli trzy razy więcej niż w tym samym okresie przed rokiem.²⁰

Wg informacji ogólnodostępnych na obszarze LGD nie funkcjonuje żadne gospodarstwo opiekuńcze. Przedstawiciele branży realizującej politykę społeczną obszaru podczas spotkań konsultacyjnych uzasadniali, że w temacie prowadzenia gospodarstw opiekuńczych brakuje szczegółowych wytycznych pozwalających na bezpieczne oferowanie usług opiekuńczych osobom starszym oraz niepełnosprawnym przez rolników. Za to w Ogólnopolskiej Sieci Zagrod Edukacyjnych znajdują się 3 zagrody edukacyjne zlokalizowane na obszarze Stowarzyszenia: Gowińska Zagroda (Gowino, gm. Wejherowo), Zagroda Muzealna „IZBA” (Bychowo, gm. Gniewino) oraz Stadnina Koni Maciukiewicz (Nowęcin, gm. Wicko).

¹⁷ www.topagrar.pl, artykuł pt. „29 lat bez państwowych gospodarstw rolnych – dziś rocznica ustawy likwidującej PGR-y”, autor: Bartłomiej Czekala, 19 października 2020

¹⁸ www.podr.pl/rozwoj-obszarow-wiejskich/. Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Lubaniu, „Grupy producentów rolnych w województwie pomorskim”.

¹⁹ Raport „Agroturystyka na nowo”, Zleceniodawca: Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich - Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, oddział w Warszawie; Wykonawca ABM Agencja Badań Marketingowych Sp. z o. o., grudzień 2020 r.

²⁰ <https://agronews.com.pl/arttykul/ucieczka-na-wies-rosnie-popularnosc-agroturystyki/>

4. Rynek pracy

Bezrobocie od lat pozostaje jednym z najważniejszych problemów społecznych. Dodatkowo lockdown wywołany epidemią COVID 19 przyczynił się do pogorszenia sytuacji w branży turystycznej, gastronomicznej czy rozrywkowej.

Tab. 4. Charakterystyka rynku pracy z liczbą bezrobotnych wg. płci na koniec 2020 r.

Gmina	Pracujący	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych			Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym %	Udział bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym %
		Ogółem	W tym kobiety	% udział kobiet		
Powiat wejherowski	33 823	4 475	2 888	64,53	3,3	4,5
Choczewo	444	178	122	68,5	5,8	9,1
Gniewino	1 394	178	115	64,6	4,0	5,8
Wejherowo	4 942	593	397	66,95	3,4	4,7
Powiat łęborski	12 485	2 368	1 408	59,45	6,2	8,0
Cewice	538	240	150	62,50	5,5	7,4
Nowa Wieś Łęborska	1 922	440	266	60,45	5,4	7,2
Wicko	414	285	173	60,70	8,2	10,8
Łeba	511	166	79	47,60	8,9	9,4
Razem gminy	10 165	2 080	1 302	62,6	5,9	7,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie: www.lebork.praca.gov.pl, www.wejherowo.praca.gov.pl, dane GUS.

Z tabeli widać, że większy problem z bezrobociem występuje w Powiecie Łęborskim. Najgorsza sytuacja występuje w Wicku i Łebie, a w Powiecie Wejherowskim w gminie Choczewo. Na tym tle, biorąc pod uwagę wskaźnik stopy bezrobocia rejestrowanego również powiat łęborski prezentuje się gorzej. Tu stopa bezrobocia w 2020 r. utrzymywała się na poziomie 10,6%, gdzie w Powiecie Wejherowskim wynosiła 6,9%, a w województwie pomorskim 5,9 %, przy średniej dla Polski 6,3%. Choć bezrobocie w regionie od 2015 roku spadało z poziomu 15,7% w powiecie łęborskim i 11,9% w powiecie wejherowskim, to od 2020 r. zanotowano wzrost odpowiednio o 1,9% i 1,5%³, co jest m.in skutkiem kryzysu gospodarczego wywołanego epidemią COVID 19 . Za wyjątkiem Łeby osobami bezrobotnymi są na obszarze w większości kobiety.

Choć epidemia COVID 19 spowodowała, że ludność masowo zaczęła pracować w domu, z informacji uzyskanych z Powiatowych Urzędów Pracy w Wejherowie i Łęborku wynika, że w regionie trend ten nie przyjął się na stałe. Jedynie pojedyncze oferty pracy dotyczą pracy zdalnej lub hybrydowej. Jak wskazywali mieszkańcy podczas spotkań konsultacyjnych oraz w ankietach może to być związane z brakiem dostępu do szybkiego internetu w miejscowościach oddalonych od miast powiatowych.

Szczególną kategorią osób wskazywaną przez Powiatowe Urzędy Pracy jako istotną z punktu widzenia aktywizacji zawodowej, są osoby do 30 roku życia oraz bezrobotni powyżej 50 roku życia. W powiecie łęborskim na koniec 2020 r udział bezrobotnych <30 lat w całej populacji osób zarejestrowanych w PUP wyniósł 29,8%²¹, w powiecie wejherowskim 31,04%²². Na bezrobocie tej grupy wpływa szereg czynników takich jak: brak doświadczenia zawodowego czy też wykształcenie nieadekwatne do potrzeb rynku pracy. Najwyższy wskaźnik tej populacji odnotowano w powiecie łęborskim w gminie Cewice 35%. Z kolei występuję tu najniższy odsetek bezrobotnych >50 lat (17,5%), a najwyższy w Łebie 37,3% przy 24% udziale tej populacji w liczbie

²¹ Sytuacja na łęborskim rynku pracy w 2020 r

²² www.wejherowo.praca.gov.pl

bezrobotnych powiatu łęborskiego. W powiecie wejherowskim bezrobotni >50 lat stanowili 19,84%. Grupa ta jest dla pracodawców mniej pożądana ze względu na niską mobilność przestrzenną i zawodową. W obu powiatach cały czas na wysokim poziomie utrzymuje się również odsetek osób długotrwale bezrobotnych: 48,9% w powiecie łęborskim oraz 37,76% w powiecie wejherowskim w porównaniu do 34% w województwie. Osoby długotrwale bezrobotne to w dużej mierze osoby młode do 34 lat z niskim wykształceniem zawodowym, gimnazjalnym i poniżej. W obu powiatach najszybciej obsadzone są oferty pracy na stanowiskach: pracownik biurowy czy sprzątaczką, jak również inne stanowiska związane z pracą fizyczną. Branże, które mają trudności w znalezieniu pracowników to: branża metalowa, drzewna, meblowa, medyczna, edukacyjna, transportowa czy hotelarsko-gastronomiczna.

Powiatowe Urzędy Pracy wśród perspektywicznych branż dostrzegają m.in. branże: medyczną, budowlaną, transportową, IT, edukacyjną, pracę w wojsku, oraz branże energetyczną. Nawet parę tysięcy etatów z branży budowlanej i pokrewnych potrzebnych będzie przy budowie elektrowni atomowej w gminie Choczewo²³, kolejne przy jej eksploatacji.

5. Społeczeństwo obywatelskie

Aktualna liczba organizacji pozarządowych tj. stowarzyszeń, fundacji i innych organizacji społeczno – zawodowych na obszarze Stowarzyszenia „Bursztynowy Pasaż” wynosi 239 podmiotów (Tab. 5), co stanowi 33,59 podmioty na 10 tys. mieszkańców. Aktywność społeczna jest niższa niż średnia wojewódzka, gdyż porównując dane, jakie gromadzi GUS, na koniec roku 2020 liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców wynosiła w województwie pomorskim 38, w powiecie łęborskim 33, wejherowskim 25, co jest najsłabszym wynikiem w województwie. Statystycznie najwięcej organizacji na 10 tys. mieszkańców przypadało w Łebie (80), najmniej w gminie Wejherowo (22) i Nowa Wieś Łęborska (27). Widoczny jest jednak znaczny potencjał w sektorze społecznym na obszarze LGD, gdyż od 2010 systematycznie wzrasta liczba organizacji na 10 tys. mieszkańców. Dynamika przyrostu NGO wyniosła średnio 55% (najwięcej gmina Choczewo 109 % tj. z 16 do 63 organizacji na 10 tys. mieszkańców), podczas gdy w województwie pomorskim od 2010 r. zanotowano wzrost na poziomie 29%.

Zadania statutowe organizacji pozarządowych funkcjonujących w gminach są podobne: od krzewienia kultury i sportu poprzez integrację i aktywizację społeczną czy promocje działań proekologicznych, a kończąc na pomocy osobom chorym i niepełnosprawnym.

Wśród organizacji non profit dominują Stowarzyszenia zarejestrowane w KRS. Pojedyncze organizacje działają w oparciu o uproszczoną formę rejestracji tj. jako stowarzyszenia zwykłe, bądź Koła Gospodyń Wiejskich działające w oparciu o ustawę z dnia 09.11.2018 o kołach gospodyń wiejskich i bez wyjątku są to KGW bardzo aktywne.

²³ www.energetyka-jadrowa.cire.pl

Tab. 5. Liczba organizacji pozarządowych z podziałem na gminy

Nazwa gminy	Liczba stowarzyszeń, Fundacji i organizacji społ- zaw. zarejestrowanych w KRS (stan na 08.06.22)	W tym liczba OSP (stan na 08.06.22)	W tym liczba Kółek Rolniczych i Kół gospodyń wiejskich (stan na 08.06.22)	Liczba KGW zarejestrowanych w ARIMR (stan na 08.06.22)	Liczba stowarzyszeń zwykłych (stan na 31.12.2020: p. wejherowski, stan na 05.05.2022: p. lęborski)	Razem 1+5
	1	2	3	4	5	
Choczewo	39	4	9	1	3	42
Gniewino	38	6	6	1	3	41
Wejherowo	51	10	6	4	8	59
Cewice	18	3	4	3	4	22
Nowa Wieś Lęborska	41	10	10	7	1	42
Wicko	15	4	1	1	0	15
Łeba	15	1	0	0	3	18
Razem	217	38	36	17	22	239

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://ekrs.ms.gov.pl/>, <https://bip.powiatwejherowski.pl/>, <https://powiatleborski.bip.gov.pl/>, <https://krkgw.arimr.gov.pl/>.

Analizując wyniki ogłaszanych przez gminy oraz powiaty konkursów na realizację zadań publicznych zauważyć można aktywność tych samych NGO. W naborach wniosków dla organizacji pozarządowych ogłaszanych przez Stowarzyszenie „Bursztynowy Pasaż” w latach 2014-2021 również widać ten problem. W zakończonych naborach największą aktywność wykazywały 4 organizacje z Gminy Gniewino aplikując w kilku konkursach. Stowarzyszenia z gminy Wejherowo pomimo złożenia wniosków nie zrealizowały operacji w związku z brakiem własnych środków.

Aktywność społeczną pokazują również wyniki wyborów samorządowych. W większości gmin za wyjątkiem Gniewina, Wejherowa i Nowej Wsi Lęborskiej frekwencja w ostatnich wyborach samorządowych w 2018 była wyższa od średniej wojewódzkiej. Dostrzegamy więc potencjał naszych mieszkańców, chcących mieć wpływ na swoje otoczenie. Na tym polu znów pozytywnie wyróżniła się gmina Choczewo, w której frekwencja wyniosła: 60,98 % w wyborach do sejmiku, 61,09% w wyborach do rady Powiatu, 61,18% w wyborach do rady gminy 61,15% w wyborach wójta (przy odpowiednio: 55,71%, 53,94%, 55,80%, 56,12% i 52,75% dla województwa)²⁴. Również z Choczewa otrzymaliśmy najwięcej wypełnionych ankiet badających jakość życia na obszarze Stowarzyszenia „Bursztynowy Pasaż w przeliczeniu na mieszkańca gminy.

6. Polityka, przedsiębiorczość i problemy społeczne

Na konsultacjach z przedstawicielami branży społecznej zostały szczegółowo omówione problemy społeczne występujące na obszarze LGD. Informacje te są zbieżne z danymi pozyskanymi z dokumentów pt. „Ocena zasobów pomocy społecznej za 2021” opracowanymi przez ośrodki pomocy społecznej funkcjonujące na obszarze działania LGD. Bazując na tych danych zapotrzebowanie na usługi pomocy społecznej na obszarze LGD można oprzeć przede wszystkim na liczbie beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej.

²⁴ <https://wybory2018.pkw.gov.pl/>

Tab. 6. Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji w 2021 r. z podziałem na gminy.

Gmina	Cewice	Choczewo	Gniewino	Łeba	NWL	Wejherowo	Wicko
Liczba osób	469	420	387	129	637	268	264
W przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców	63,08851	82,03125	52,1704	39,83941	47,50541	9,280742	46,7174

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z „Ocen zasobów pomocy społecznej za 2021” gmin członkowskich.

Największą ilość osób korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców mają gminy: Choczewo, Cewice oraz Gniewino, natomiast najbardziej korzystnie prezentuje się wynik gm. Wejherowo, która ma największą liczbę mieszkańców wśród wszystkich samorządów członkowskich. Analizując dalej te same źródłowe możemy zauważyć, że najczęstszymi powodami udzielenia pomocy mieszkańcom przez ośrodki pomocy społecznej są ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba oraz bezrobocie, wynoszące 72,46% całego przydzielonego w 2021 r. wsparcia. Znaczne problemy stanowi również bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, potrzeba ochrony macierzyństwa oraz alkoholizm (łącznie 22,10 % przyznanych świadczeń).

Tab. 7. Powody udzielania pomocy rodzinom w 2021 r. na obszarze LGD ogółem.

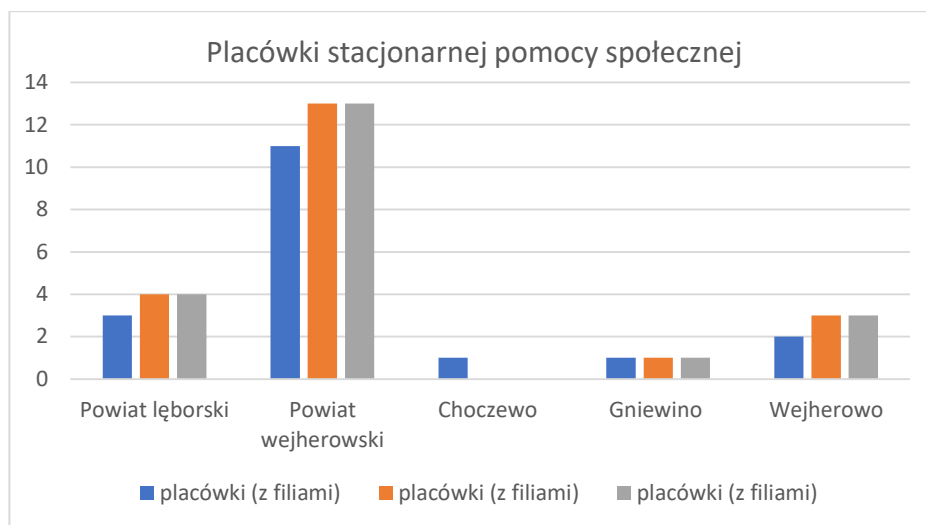
Powody udzielenia pomocy i wsparcia	SUMA
Ubóstwo	976
Niepełnosprawność	935
Długotrwała lub ciężka choroba	776
Bezrobocie	526
Bezradność w sprawach opiek. – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem	262
Potrzeba ochrony macierzyństwa	236
Potrzeba ochrony macierzyństwa – w tym: potrzeba ochrony wielodzietności	168
Alkoholizm	162
Bezradność w sprawach opiek. – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem – w tym: rodziny niepełne	152
Bezradność w sprawach opiek. – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem – w tym: rodziny wielodzietne	60
Bezdomność	59
Przemoc w rodzinie	34
Sytuacja kryzysowa	30
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	29
Zdarzenia losowe	15
Narkomania	10
Sieroctwo	2
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	1
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą luz zezwolenie na pobyt czasowy (art. 7 pkt 11)	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z „Ocen zasobów pomocy społecznej za 2021” gmin członkowskich.

Identyfikacja problemów społecznych występujących na obszarze związana jest również z wiekiem oraz niepełnosprawnością mieszkańców. Grupą społeczną będącą oczekującą dużej pomocy, w szczególności na obszarach wiejskich są osoby starsze (65 lat i więcej). Analizując ten wskaźnik na podstawie danych pozyskanych z GUS za 2020 r. widzimy, że obszar LGD zamieszkuje 9 007 osób w wieku (65+), co stanowi 12,65% wszystkich mieszkańców obszaru i jest to wartość niższa od tego samego wskaźnika dla powiatów wejherowskiego i lęborskiego łącznie (20,94%) oraz województwa pomorskiego (17,20%). Aby prawidłowo zinterpretować wielkość i potrzeby tej grupy odbiorców na potrzeby opracowania strategii przeanalizowano również ilość mieszkańców wieku 60-64 lata. Grupę tą stanowią osoby, które za kilka lat przejdą na emeryturę zasilając grono seniorów lub ich stan zdrowia spowoduje, że wcześniej zostaną im przyznane świadczenia rentowe. Na obszarze grupę tą (60-64 lata) tworzy 4 471 osób, co stanowi 6,28% wszystkich mieszkańców obszaru i jest to wartość zbliżona do tego samego wskaźnika dla powiatów wejherowskiego i lęborskiego łącznie (6,24%) oraz województwa pomorskiego (6,49%)³.

Rządowy dokument pn. „Strategia Rozwoju Usług społecznych- polityka publiczna do 2030 r” zakłada ukierunkowanie polityki społecznej na proces deinstytucjonalizacji. Usługi świadczone w miejscu zamieszkania zgodnie z tą strategią, mają być podstawową usługą społeczną, skierowaną do osób ze wszystkich obszarów wsparcia. Nie oznacza to jednak, że zamknięte zostaną obiekty świadczące całodobową opiekę potrzebującym. Deinstytucjonalizacja to proces długotrwały, który w pierwszej kolejności ma skupić się na opiece w miejscu zamieszkania „gdyż tylko nieograniczony dostęp do szerokiego spektrum interdyscyplinarnych usług środowiskowych może wpłynąć na zmniejszenie popytu na usługi stacjonarnej opieki długoterminowej”²⁵. A jak wygląda opieka stacjonarna na naszym obszarze na przestrzeni ostatnich lat wskazuje poniższy wykres.

Wykres 4. Liczba placowej stacjonarnej pomocy społecznej na obszarze LGD w latach 2015-2020.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://bdl.stat.gov.pl>

Wśród tych obiektów najwięcej to placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku w ramach działalności gospodarczej lub statutowej, pozostałe to domy pomocy społecznej i rodzinne domy pomocy. Niemal wszystkie miejsca w tych obiektach są zajęte. W powiecie wejherowskim widać stopniowy wzrost ilości miejsc w takich placówkach, a tym samym wzrost liczby podopiecznych. W powiecie lęborskim widać tendencję spadkową w stosunku do r. 2018.

²⁵ Strategia Rozwoju Usług społecznych- polityka publiczna do 2030 r

Tab. 8. Obłożenie placówek stacjonarnej opieki społecznej na obszarze LGD.

Obłożenie placówek stacjonarnej opieki społecznej	2015		2018		2020	
	powiat łęborski	powiat wejherowski	powiat łęborski	powiat wejherowski	powiat łęborski	powiat wejherowski
miejsca (łącznie z filiami)	176	670	214	656	193	702
mieszkańcy (łącznie z filiami)	176	602	214	633	187	635

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://bdl.stat.gov.pl>

Głównymi podopiecznymi placówek stacjonarnej opieki społecznej są: osoby w podeszłym wieku (234 osoby w powiecie wejherowskim oraz 30 w łęborskim), przewlekle somatycznie chorzy (odpowiednio: 185 i 88 osób) oraz przewlekle psychicznie chorzy (odpowiednio 170 i 22 osób).

Na podstawie informacji zebranych na spotkaniu z przedstawicielami branży społecznej obszaru oraz spotkań konsultacyjnych z mieszkańcami ze względu na wysokość dostępnych środków oraz zasoby kadrowe i organizacyjne oraz możliwości podjęcia działań w zakresie deinstytucjonalizacji wskazano 5 grup osób, które powinny zostać objęte pomocą w ramach lokalnej strategii rozwoju,:

1. Seniorzy „aktywni” np. atrakcyjne oferty zajęć dla seniorów i osób 50 plus, które zaraz będą seniorami, z ukierunkowaniem na integrację z osobami młodymi.
2. Seniorzy „nieaktywni” i ich rodziny, z naciskiem na usługi specjalistyczne świadczone w domach oraz wsparcie medyczne i psychologiczne.
3. Dzieci i młodzież z rodzin dysfunkcyjnych, z ukierunkowaniem na lepsze wykorzystanie świetlic, szkół i innych obiektów publicznych zlokalizowanych w sołectwach do organizacji zajęć dodatkowych, poradnictwa psychologicznego itp.
4. Osoby niepełnosprawne ruchowo, z naciskiem na opiekę wytchnieniową.
5. Osoby niepełnosprawne intelektualnie, z ukierunkowaniem na terapię w miejscu zamieszkania, transport, usługi opiekuńcze oraz opieka wytchnieniową.

W zakresie ekonomii społecznej obszar ma znacznie niewykorzystany potencjał. W bazie pomiotów ekonomii społecznej²⁶ na 100 podmiotów ekonomii społecznej w województwie pomorskim (rozumianych jako przedsiębiorstwa społeczne) na obszarze zarejestrowana jest tylko jedna spółdzielnia socjalna: Powiatowo-Gminna Spółdzielnia Socjalna „Kaszubia” z siedzibą w Bolszewie oraz 2 Fundacje: Fundacja Pomocy Tleniak z Orla oraz Instytut Inkubacji Przedsiębiorstw z Łęczyc. W Powiecie Łęborskim 3 istniejąca podmioty ekonomii społecznej, ale zlokalizowane są w mieście Łębork.

7. Stan środowiska naturalnego i odnawialne źródła energii

Obszar LGD charakteryzuje się dużymi walorami przyrodniczymi, głównie za sprawą silnie urozmaiconej i zróżnicowanej pod względem krajobrazowym rzeźby terenu, która jest pozostałością po ostatnim zlodowaceniu. Potwierdzeniem atrakcyjności przyrodniczej obszaru jest odsetek obszarów prawnie chronionych na obszarze LGD, który wynosi 38,26% i jest nieco niższy niż podobny wskaźnik dla powiatu łęborskiego i wejherowskiego łącznie – 39,31%, oraz wyższy niż dla województwa – 32,87% i Polski – 32,31%.¹

Na obszarze LGD znajdują się:

- Parki narodowe - Słowiński Park Narodowy,
- Parki krajobrazowe – Kaszubski Park Krajobrazowy (w pd. krańcu gminy Cewice), Trójmiejski Park Krajobrazowy (na pd. Gminy Wejherowo),

²⁶ www.bazaps.ekonomiaspoleczna.gov.pl

- obszary chronionego krajobrazu: Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórz Lęborskich, Nadmorski, Pradoliny Redy-Łeby, Choczewsko-Saliński, Puszczy Darżlubskiej,
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe: Rynna Kamienicka,
- rezerваты przyrody: Karwickie Źródlika, Mierzeja Sarbska, Czarne Bagno, Łebskie Bagno, Mierzeja Sarbska, Las Górkowski, Nowe Wiko, Choczewskie Cisy, Borkowskie Wąwozy, Długosz Królewski w Łęczynie, Cisowa, Lewice, Gałęźna Góra, Pelcznica,
- obszary Natura 2000: Białe Błoto, Dolina Łupawy, Karwickie Źródlika, Mierzeja Sarbska, Ostoja Słowińska, Pobrzeże Słowińskie, Przybrzeżne wody Bałtyku, Łebskie Bagna, Górkowski Las, Białogóra, Jeziora Choczewskie, Lasy Lęborskie, Opalińskie Buczyny, Pelcznica, Orle, Biała, Bezlist koło Gniewowa, Puszcza Darżlubska.

Według danych GUS i Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody, na obszarze LGD znajduje się też 231 pomników przyrody tj. 18,58 pomnika na 100 km² powierzchni obszaru LGD. Jest to wskaźnik niższy niż dla powiatów lęborskiego i wejherowskiego – 19,61, ale wyższy niż województwa – 14,87 i Polski – 10,53. Znaleźć tu można również 35 użytków ekologicznych, co stanowi 2,81 użytku na 100 km² powierzchni obszaru LGD i jest to wskaźnik mniejszy niż dla powiatów wejherowskiego i puckiego – 3,26 oraz województwa – 4,34, ale wyższy niż dla Polski – 2,45.²⁷

Powierzchnia lasów w 2020 r. wyniosła 44,18% powierzchni obszaru LGD. Jest to więcej niż w powiatach lęborskim i wejherowskim łącznie, w województwie pomorskim i w kraju, gdzie wskaźniki te wynoszą odpowiednio – 42,40%, 36,41%, 29,61%.

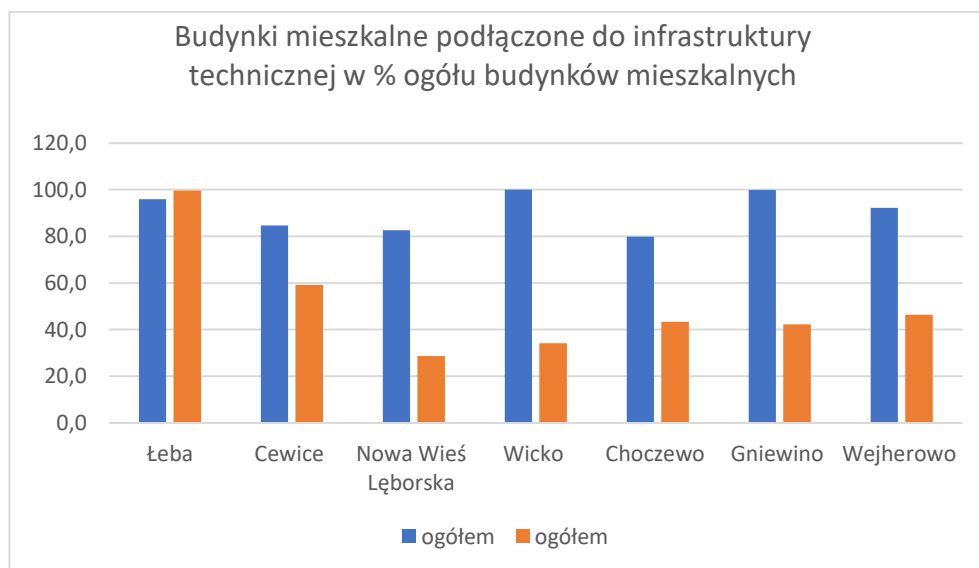
Wg raportu Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska z 2020 r²⁸., stan chemiczny i ekologiczny wód na obszarze LGD jest określany na poziomie poniżej dobrego. Stan ogólny wód przejściowych i przybrzeżnych w 2018 (wg powyższego raportu) w okolicach Łeby oraz plaż gminy Choczewo jest zły.

Wg danych z GUS za 2020 odsetek ludności zamieszkującej obszar LGD i korzystającej z oczyszczalni ścieków wynosi 57,53 % (podczas gdy dla powiatu – 77,03%, województwa – 84,30% i dla Polski – 74,80%). W gminach łącznie działa 393 przydomowych oczyszczalni ścieków, w powiatach łącznie 644, w woj. pomorskim 9134 a w Polsce 295 524³. Dlatego za główny powód złego stanu wód w omawianym regionie wskazywany jest niewystarczający stopień sanitacji na terenach wiejskich, w tym występowanie zanieczyszczeń pochodzących z terenów rolniczych, wymywanych z ziemi podczas deszczu (związki azotu i fosforu obecne w glebie po zastosowaniu środków ochrony roślin) oraz zanieczyszczeń pochodzących z hodowli zwierząt. Jak wskazuje poniżej wykres jedynie w mieście Łeba skanalizowanie jest wyższe od średniej wojewódzkiej (99,6 % budynków podłączonych jest do kanalizacji sanitarnej, przy 67,2 % w pomorskim), co częściowo jest wynikiem stosunkowo małej powierzchni do skanalizowania. Najstąbiej na tym tle wypadają gminy Nowa Wieś Lęborska 28,7% oraz Wiko 34,1 %. Wiko z kolei jako jedyna gmina ma 100% podłączenie do sieci wodociągowej.

²⁷ <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>

²⁸ https://www.gios.gov.pl/images/dokumenty/pms/raporty/stan_srodowiska_2020_pomorskie.pdf

Wykres 5. Urządzenia sieciowe na obszarze LGD.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w województwie pomorskim, raport wojewódzki za rok 2020”, którego autorem jest Główny Inspektorat Ochrony Środowiska²⁹, nie odnotowano przekroczeń poziomów dopuszczalnych stężeń większości niebezpiecznych dla zdrowia związków chemicznych. Problemem na obszarze działania LGD jest jednak podwyższenie stężenia rakotwórczego benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀ (występuje głównie w Łęborku i Wejherowie oraz miejscowościach bezpośrednio przyległych do tych miast) oraz ozonu O₃ (głównie w Łebie i obszarach nadmorskich gminy Choczewo i częściowo na terenach gmin: Nowa Wieś Lęborska, Wicko, Cewice i Wejherowo). Sytuację bez wątpienia poprawiłoby zwiększenie liczby gospodarstw domowych ogrzewanych ekologicznymi źródłami energii oraz zmniejszenie natężenia ruchu drogowego – promocja ruchu rowerowego, jako codziennego środka transportu dla każdego. Jednak wskaźnik długości dróg rowerowych zgodnych z Ustawą Prawo o ruchu drogowym przypadających na 100km² w gminach obszaru LGD nie wygląda zachęcająco: gmina Wejherowo – 5,77 km, Gniewino – 2,44 km, Wicko – 7,15 km, Nowa Wieś Lęborska – 4,99 km oraz Łeba – 54,35 km³. W gminach Choczewo i Cewice nie ma żadnych dróg rowerowych, podczas gdy ten sam wskaźnik dla powiatu wejherowskiego wynosi 5,7 km, lęborskiego – 7,76 km, województwa pomorskiego – 8,07 km a dla całego kraju – 5,52 km.

Odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej wynosi dla obszaru LGD 18,01% i jest zdecydowanie niższy niż dla powiatu – 49,83%, województwa – 51,51% i Polski – 54,23%.¹

Z dokumentu „Szacunki danych o zużyciu energii w gospodarstwach domowych w 2020”³⁰ opublikowanego przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska wynika, że w 2020 r kolektory słoneczne były zainstalowane w 2,8% gospodarstw domowych w Polsce, natomiast pompy ciepła w 1,53%. Analogicznie w 2019 r. wskaźniki te prezentowały się następująco: dla kolektorów słonecznych – 2,01% i dla pomp ciepła – 0,85%. Także widzimy to tendencję rosnącą. Udział liczby przyznanych dotacji z programu Mój Prąd na dzień 10.09.2022 r. w woj. pomorskim wynosił 6,24% z ilością 25 614 przyznanych dofinansowań³¹, co daje nam 7 miejsce wśród województw w kraju. Opracowanie „Energia elektryczna dane wstępne za 2020”²² wydane przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska wskazuje, iż indeks dynamiki produkcji energii elektrycznej w latach 2020 i 2019 wyniósł 275,7% (2019 r. – 715,3 GWh, 2020 r. – 1 972,2 GWh).

²⁹ <https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/rwms/publications/card/1446>

³⁰ <https://www.gov.pl/web/klimat/badania-statystyczne>

³¹ <https://mojprad.gov.pl>

Duże znaczenie dla obszaru LGD i rozwoju energetyki odnawialnej upatruje się w realizacji inwestycji Baltic Power - morskich farm wiatrowych zlokalizowanych w polskiej Wyłącznej Strefie Ekonomicznej Morza Bałtyckiego, na północ od gmin Łeba i Choczewo, w odległości 22,5 km od linii brzegowej, o planowanej zainstalowanej mocy elektrycznej 1197 MW, która ma rozpocząć produkcję energii w 2026 r.

Znaczny wpływ na stan środowiska naturalnego obszaru będzie miała również zaplanowana budowa elektrowni jądrowej w lokalizacji „Lubiatowo-Kopalino” w gminie Choczewo, gdyż pod realizację inwestycji trzeba będzie pozyskać teren, na którym zostanie przeprowadzona wycinka drzew. Kierownik działu komunikacji zewnętrznej spółki PEJ przekazał mediom informacje, iż „(...) szacuje się, że w przypadku wyboru lokalizacji Lubiatowo – Kopalino i wykorzystania otwartego układu chłodzenia łączna utrata powierzchni lasów gminy Choczewo może wynieść ok. 5% powierzchni lasów występujących w gminie, tj. 335 ha”. Zaplanowana jest również „realizacja szeregu działań, które pozwolą zmniejszyć wpływ inwestycji na życie mieszkańców oraz środowisko naturalne, w tym obszary leśne. Przede wszystkim, (...) ograniczenie wylesienia do niezbędnego minimum. Co więcej, część Obszaru Realizacji Przedsięwzięcia, czyli terenu zajętego na potrzeby prac budowlanych, na którym nie będzie zlokalizowana elektrownia i infrastruktura towarzysząca, zostanie zrekultywowana na przykład poprzez wykonanie nasadzeń drzewostanu³²”.

Tab. 9. Ocena ekologii i środowiska przez mieszkańców obszaru LGD.

	Nie wiem lub to pytanie mnie nie dotyczy "0"	Bardzo źle "1"	Raczej źle "2"	Ani dobrze, ani źle "3"	Dobrze "4"	Bardzo dobrze "5"
Walory środowiska przyrodniczego	0	2	7	17	75	98
Jakość powietrza	4	8	9	51	44	28
Czystość wód (rzek i jezior)	5	6	36	45	53	0
Jakość wody używanej w gospodarstwie domowym	4	22	58	53	0	71
Oferta działań/dofinansowań wspierających ochronę środowiska w tym montażu/installacji odnawialnych źródeł energii	23	25	30	0	70	27
Zagospodarowanie, retencjonowanie wód opadowych	19	24	0	27	69	24
Ochrona obszarów cennych przyrodniczo przed nadmierną antropopresją (np. zanieczyszczenia wody, emisja hałasu, zaśmiecanie, wycinanie lasu, emisja i emisja zanieczyszczeń do wody, powietrza i gleby)	15	0	12	53	55	31

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego „Lokalna Strategia Rozwoju szansą dla nas” w okresie 23.05 – 29.07.2022 r.

W powyżej przytoczonym badaniu ankietowym mieszkańcy obszaru w większości pozytywnie oceniają zasoby środowiska naturalnego oraz działania proekologiczne. Najwięcej zastrzeżeń odnotowana została w zakresie oferty działań/dofinansowań wspierających ochronę środowiska, w tym montażu/installacji odnawialnych źródeł energii, jakości wody używanej w gospodarstwach domowym, czystości wód (rzek i jezior) oraz zagospodarowania, retencjonowania wód opadowych. Znalazła się również spora liczba ankietowanych (ok. 1/3), którzy nie potrafili ocenić omawianego zagadnienia ani dobrze, ani źle lub wskazywali na brak wiedzy

³² <https://wejherowo.naszemiasto.pl/kontrowersje-wokol-budowy-elektrowni-jadrowej-na-pomorz/ar/c3-8916975>

oraz zainteresowania tematem. W pytaniu otwartym (uwagach) mieszkańcy zwracali uwagę na występowanie zanieczyszczenia powietrza smogiem, ciąglą niewystarczającą ilość koszy na śmieci (w szczególności w miejscach turystycznych), duże zanieczyszczenie lasów (w tym dzikie wysypiska śmieci), zbyt mała ilość programów dofinansowujących zastosowanie rozwiązań OZE w gospodarstwach domowych (w szczególności w gminach) oraz wspomagających montaż systemów retencjonowania wód opadowych.

8. Kultura i dziedzictwo kulturowe wsi

W XIII wieku większość terenów obejmujących gminy Stowarzyszenia znajdowała się w granicach kasztelani białogardzkiej (od miejscowości Białogarda), stanowiącej teren graniczny między Pomorzem Środkowym, a Pomorzem Gdańskim. Mieszkał tu również książę pomorski Racibor, później ziemia trafiła pod władanie Zakonu Krzyżackiego³³. W II. Poł XIV w komtur gdański Zakonu Krzyżackiego Dawid von Cammerstein zrównał z ziemią grody w Białogardzie i Salinie i tworzy wójtostwo łęborskie. Obszar wójtostwa wyznaczały naturalne granice rzeka Łeba, dolina Piaśnicy, Jezioro Żarnowieckie i wybrzeże Bałtyku³⁴, czyli w przybliżeniu pokrywało się z obszarem dzisiejszej LGD. Do historii regionu odwołują się herby powiatów wejherowskiego i łęborskiego. Na obu znajduje się czarny gryf- symbol księstwa kaszubskiego. W herbie powiatu łęborskiego wskazano pograniczny charakter regionu umieszczając w nim również gryfa czerwonego symbolizującego ziemie książąt pomorskich.

Wg Jana Modrawskiego² możemy wyróżnić dwa obszary: Kaszuby etniczne i Kaszuby historyczne. W obrębie kaszub etnicznych znajdują się gminy: Gniewino, Wejherowo oraz Nowa Wieś Łęborska i jest to obszar, gdzie społeczność kaszubska stanowi znaczny odsetek ludności (od 30%) oraz można tu zaobserwować ożywioną działalność turystyczno - kulturalną związaną z promocją kaszubszczyzny. Natomiast pozostałe gminy oraz miasto Łeba, wchodzące w skład LGD, znajdują się na obszarze Kaszub historycznych, które zostały zasiedlone przez społeczność kaszubską jeszcze 200 lat temu oraz ponownie po II wojnie światowej. Obszar ten charakteryzuje się niewielkim odsetkiem ludności kaszubskiej i nie wykazuje ożywionej działalności społeczno – kulturalnej w tym zakresie.

Wpływ na wielokulturowość regionu miały również wpływ zabór pruski czy przesiedlenia ludności niemieckiej w ramach akcji „Wisła, kiedy ludność z Kresów po 1945 r zastąpiła opuszczając Pomorze ludność niemiecką.

Największymi ośrodkami mającymi wpływ na kulturę nie tylko regionu, ale również całego obszaru działania LGD są: Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko Pomorskiej w Wejherowie oraz Muzeum w Łęborku. O ile pierwsze muzeum jest swoistym centrum propagowania literatury, ale również kultury i sztuki kaszubskiej w regionie, co ma swoje przełożenie na rozwój kaszubszczyzny w poszczególnych gminach powiatu wejherowskiego, to Muzeum w Łęborku skupia się bardziej na popularyzowaniu wystaw archeologicznych, pozostałości pochodzących ze średniowiecza i innych okresów w dziejach historii regionu. Posiada w swoich zbiorach m.in. eksponaty wykopane z Cmentarzyska kultury łużyckiej z XII – VII w p.n.e. zlokalizowanego w Siemirowicach w gminie Cewice. Łączy również tradycję kultury niemieckiej i kultury ludności napływowej z Kresów Polskich po 1945 r., która miała duży wpływ na ukształtowanie się spuścizny architektonicznej i kulturalnej nie tylko powiatu łęborskiego, ale również wejherowskiego.

Większość obiektów muzealnych obszaru stowarzyszenia, opiera się na zasobach marynistycznych (jak Muzeum Marynistyczne w Sea Park w Sarbsku), i przyrodniczych (Muzeum Przyrodnicze, Słowiński Park Narodowy w Łebie) jak również historycznych w tym militarnych (Skansen Zagroda Gburska i Rybacka w Nadolu czy Muzeum Przedmiotów Historycznych i Zapomnianych w Bychowie). Niestety większość obiektów udostępniana jest tylko sezonowo.

³³ J.Rajman „Grody średniowieczne, a kasztelańskie miasta”, *Słupskie prace geograficzne* 6, 2009

³⁴ www.powiat-lebork.com

Działalność kulturalna i artystyczna prowadzona przez gminne centra / ośrodki kultury działające przy gminach członkowskich w niewielkim stopniu nawiązuje do kaszubszczyzny (gm. Gniewino: Zespół Folklorystyczny „Nadolanie”; gm. Wejherowo: Kapela Kaszubska i Kapela Kaszëbsczi Psotë; gm. Cewice: Chór „Marësci”, Remusowe Skrzaty, Małe Skrzaty oraz niektóre Koła Gospodyń Wiejskich z obszaru gmin Gniewino i Wejherowo). Skupia się też na muzyce kościelnej, rozrywkowej, ludowej innej niż kaszubska oraz patriotycznej. (np. gm. Wejherowo: Chór Gaudeamus, Orkiestra Gminy Wejherowo; gm. Gniewino: Gminna Orkiestra Dęta, Chór „Appassionato”; Łeba: Chór „Jantar”, Zespół Bel Canto, Zespół Stella Maris, Grupa FA-LA-RE).

Ważnym fragmentem dziedzictwa kulturowego wsi są produkty lokalne, regionalne i tradycyjne, podkreślające specyfikę danego obszaru. Obszar LGD posiada bogatą ofertę tradycyjnej, polskiej żywności wywodzącej się z kuchni kaszubskiej, myśliwskiej oraz rybnej. W 2006 roku na Listę Produktów Tradycyjnych i Regionalnych wpisane zostały dwie potrawy z terenu gm. Choczewo: „Kaczka po pomorsku” oraz „Śledź pomorski solony z beczi w zalewie słodko-kwaśnej”³⁵. Dziś na tej liście znajduje się już 16 potraw z obszaru (na 184 z całego województwa) - wszystkie zgłoszone przez podmioty z gminy Choczewo. Dwie edycje konkursu na najlepszy produkt lokalny „Weki z Pomorskiej Spizarni” organizowanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego również wyróżniły produkty lokalne z gminy Choczewo (Kierzkowo): „Kiełbasa myśliwska w słoiku” i „Gulasz myśliwski”.

Istotnym elementem stojącym na straży propagowania zwyczajów i produktów regionalnych są koła gospodyń wiejskich, które mają na ziemiach polskich blisko 150-letnią tradycję. Aktywność lokalnych KGW przyczynia się nie tylko do poprawy jakości życia kulturalnego, czy edukacyjnego wiosek, ale również do wytwarzania i promowania specjałów lokalnej kuchni. Dodatkowo biorą one aktywny udział w organizacji dożynek oraz innych inscenizacji i obrzędów lokalnych, prowadzą zespoły muzyczne, teatry oraz warsztaty z rękodziela, na swoją działalność pozyskują środki publiczne.

Po czasach, w których część obecnych ziem polskich była zamieszkała przez ludność niemiecką pozostały liczne zabudowania, charakterystyczny układ urbanistyczny miejscowości wiejskich oraz kościoły, kaplice i cmentarze (po)ewangelickie. W prawie wszystkich gminach obszaru LGD można znaleźć wiele takich obiektów. Najbardziej znanym jest produkt turystyczny „Szlak Dworów i Pałaców Północnych Kaszub”, który promuje zabudowania dworskie i pałacowe w znacznej większości ponemieckie, zarówno te odrestaurowane jak i niszczone. Podczas konsultacji społecznych mieszkańcy gmin zwracali uwagę na zainteresowanie turystów zagranicznych tymi obiektami oraz brak wiedzy i dbałości o te obiekty ze strony mieszkańców, konieczność ich odrestaurowania oraz stworzenia spójnego produktu turystycznego.

Wydarzeniem historycznym, które jest szczególnie upamiętniane był tzw. Marsz Śmierci. W obliczu ofensywy radzieckiej na początku 1945 r. z niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego i zagłady Stutthof drogą lądową i morską ewakuowano ok. 37 tysięcy więźniów, którzy mieli w ciągu 7 dni, pokonując po ok. 20 km dziennie, dotrzeć do Łęborka. W wyniku bardzo niesprzyjających warunków atmosferycznych (mroźna zima), bardzo złego stanu zdrowia więźniów oraz decyzji militarnych zmieniających planowany przebieg tras ewakuacji, podczas Marszu Śmierci śmierć poniosło ok. 20 tysięcy ofiar. Zachowanie pamięci o tamtych wydarzeniach jest niezwykle ważne nie tylko dla młodych pokoleń mieszkańców regionu, ale również dla ostatnich pozostałych przy życiu byłych więźniów KL Stutthof oraz ich rodzin. Formy upamiętniające tamte tragiczne wydarzenia na ziemiach kaszubskich są różne: mogiły i cmentarze ofiar Marszu Śmierci, pomniki i tablice pamiątkowe, liczne uroczystości patriotyczne z udziałem byłych więźniów, mieszkańców obszaru oraz lokalnych jednostek wojskowych³⁶.

Miejscami upamiętniającymi Marsz Śmierci na obszarze Stowarzyszenia są: gmina Gniewino: Cmentarz Ofiar Marszu Śmierci w Rybnie, obelisk z płytą pamiątkową w Kolkowie (przy zbiorniku górnym Elektrowni

³⁵ <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/woj-pomorskie>

³⁶ E.M. Grot, J. Ellwart, „Śladami marszu śmierci więźniów KL Stutthof”, 2020, Region

Wodnej Żarnowiec), szlak tablic informacyjnych w Rybnie, Kostkowie, Mierzynie, Gniewinie, Toliszczek; gmina Nowa Wieś Lęborska: Cmentarz Ofiar w Krępie Kaszubskiej, Izba Pamięci Ofiar Marszu Śmierci Więźniów KL Stutthof, Zespół Szkół w Garczegorzu im. Męczenników Marszu Śmierci KL Stutthof, Tawęcino; gmina Wicko: pomnik poświęcony ofiarom Marszu Śmierci w miejscowości Gęś; gmina Wejherowo: tablica pamiątkowa na budynku w Zamostnym. Brak jednak jednolitego produktu turystycznego, który połączył i upamiętniłby te miejsca i obiekty.

Równie ważnym jak Marsz Śmierci jest dla mieszkańców Miejsce Pamięci w Piaśnicy, czyli cmentarz i miejsce martyrologii w lasach piaśnickich w pobliżu Wejherowa, w których okupanci niemieccy przeprowadzali w latach 1939–1940 masowe egzekucje ludności cywilnej. Piaśnica była największym po KL Stutthof miejscem kaźni na Pomorzu w okresie II wojny światowej. Masowe groby oznaczono i otoczono opieką, a miejsce pamięci z czasem wzbogacono o kolejne obiekty. Corocznie w Piaśnicy odbywają się uroczystości upamiętniające ofiary zbrodni oraz liczne wycieczki, rajdy rowerowe oraz pielgrzymki do tego miejsca³⁷

Stowarzyszenie Bursztynowy Pasaż realizując w ramach PROW 2014-2020 projekt współpracy „Questy Kaszub Północnych” stworzyło questy upamiętniające te tragiczne wydarzenia w dziejach regionu: quest po Lesie Piaśnickim pt. „Drzewa widziały najwięcej” oraz quest związany z marszem śmierci pt” Marsz śmierci o pamięć, nie o zemstę wołają nasze cienie”.

9. Gminna infrastruktura rekreacyjno- turystyczna i kulturalno – społeczna

Infrastruktura rekreacyjno – turystyczna obszaru działania LGD jest bardzo zróżnicowana stanowi uzupełnienie infrastruktury komercyjnej, o której szerzej napisano w rozdziale dotyczącym turystyki. Największym ośrodkiem turystycznym obszaru jest Łeba i to ona może poszczycić się największą ilością komercyjnych obiektów turystyczno – rekreacyjnych, w przeciwieństwie do gminy Gniewino, gdzie głównym właścicielem, pomysłodawcą i realizatorem jest gmina. Chociaż obszar gminy Gniewino geograficznie nie ma dostępu do morza, to samorząd pretenduje do miana gminy aktywnej turystycznie i poprzez realizację projektów turystycznych próbuje niejako konkurować z atrakcyjnością plaż Morza Bałtyckiego przyciągając uwagę turystów i odwiedzających wieżą widokową w Kompleksie „Kaszubskie Oko” w Gniewinie, czy pływalnią. Wszystkie gminy opierają swój potencjał turystyczno- rekreacyjny głównie na zasobach przyrodniczych, historycznych lub kulturalnych. W każdej znaleźć można ścieżki piesze (w tym do najstarszego drzewa na Pomorzu - Ścieżka edukacyjno – przyrodnicza „Dąb Świętopełk” w gminie Cewice), rowerowe, nordic walking czy edukacyjne, tereny rekreacyjne: jak boiska, place zabaw, siłownie zewnętrzne, boiska trawiaste czy „orliki”. Są one różnej wielkości i różnego stanu technicznego, część z nich wymaga remontu, wymiany urządzeń lub też przebudowy. Większość obiektów jest ogólnodostępna, w niektórych jest pobierana opłata za wynajem (np. sale widowiskowo-sportowe).

³⁷ www.wikipedia.org

Tab. 10. Samorządowe obiekty infrastruktury sportowej i rekreacyjnej z podziałem na gminy wchodzące w obszar działania LGD.

Gmina Cewice	- Stadion piłkarski w Cewicach - Boisko Orlik w Łebuni - Boisko piłkarskie w Łebuni - Boisko piłkarskie w Maszewie Łęborskim - Boisko piłkarskie w Siemirowicach - Siłownia w Cewicach - Siłownia w Łebuni - Siłownia w Maszewie Łęborskim - Siłownia zewnętrzna w Cewicach - Siłownia zewnętrzna w Siemirowicach - Hala sportowa przy Zespole Szkół w Cewicach
Gmina Choczewo	- Hala Sportowa w Choczewie - stadion piłkarski w Choczewie
Gmina Gniewino	- Centrum sportowo – konferencyjne w Gniewinie (Hotel Mistral Sport****, Stadion „Arena Mistrzów”, boiska do piłki nożnej i wielofunkcyjne, pływalnia kryta, hala widowiskowo – sportowa, kort tenisowy, infrastruktura lekkoatletyczna), - boiska Orlik w Kostkowie, Rybnie i Gniewinie (osiedle) - boiska do piłki nożnej przy świetlicach wiejskich
Miasto Łeba	- boisko Orlik - hala sportowa - lodowisko
Gmina Nowa Wieś Łęborska	- boisko Orlik w Nowej Wsi Łęborskiej - boisko Orlik w Mostach - stadion lekkoatletyczny w Łebieniu - boisko piłkarskie „Sahara” w Garczegorzu - boisko piłkarskie w Redkowicach - kompleks sportowo-rekreacyjny w Kębłowie Nowowiejskim
Gmina Wicko	bd
Gmina Wejherowo	- strefa ArtPark w Bolszewie - strefa rekreacyjna przy ulicy Okrężnej w Gościcinie - przystań kajakowa w Orlu, przystań kajakowa nad jeziorem Orle oraz dwie przystanie kajakowe w Bolszewie - centrum kulturalno- rekreacyjne Wodnik w Bieszkowicach - strefa rekreacyjno-sportowa w Warszkwie, - strefa rekreacyjna przy przystani kajakowej w Orlu, - strefa rekreacyjno-sportowa w Reszkach, - boisko wielofunkcyjne w Zbychowie, - strefa sportowo- rekreacyjna w Górze, - kompleks sportowy przy ul. Południowej w Gościcinie, - boisko piłkarskie wraz ze strefą sportowo- rekreacyjną w Orlu, - boisko piłkarskie w Kapinie. - Park Iluzji przy Dworku Drzewiarza w Gościcinie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z gmin i miast członkowskich.

Infrastruktura kulturalna i społeczna gmin jest bardzo podobna. Wszystkie gminy wiejskie swoją działalność kulturalną opierają na gminnych centrach lub ośrodkach kultury oraz świetlicach wiejskich. Tylko nieliczne gminy posiadają dodatkową infrastrukturę kulturalną: gminy Nowa Wieś Łęborska, Cewice, Gniewino i Wejherowo dysponują scenami plenerowymi, gmina Gniewino i miasto Łeba posiadają kino (choć

w Gniewinie działa ono nieregularnie, a w Łebie sezonowo) oraz wraz z gminą Wicko galerie sztuki (obrazów, rzeźby). Podczas konsultacji społecznych mieszkańcy zgłaszali potrzebę organizacji stałych zajęć dla mieszkańców w świetlicach wiejskich wraz z zatrudnieniem opiekuna / animatora, gdyż nie wszystkie gminy realizują takie zadania.

Tab. Obiekty infrastruktury kulturalnej z podziałem na gminy wchodzące w obszar działania LGD.

Gmina Cewice	- Gminne Centrum Kultury w Cewicach (sale taneczne, konferencyjne, wystawowe) - Dom Kultury w Maszewie Lęborskim – filia GCK w Cewicach - Gminna Biblioteka Publiczna w Cewicach - Gminna Biblioteka Publiczna w Cewicach - filia w Maszewie Lęborskim - brak świetlic wiejskich
Gmina Choczewo	Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka im. Stefana Żeromskiego w Choczewie, świetlice wiejskie (10 obiektów na 14 sołectw)
Gmina Gniewino	Centrum Kultury i Biblioteka w Gniewinie (sala widowiskowo – kinowa, bowling, sale taneczne, konferencyjne, wystawowe), świetlice wiejskie (12 obiektów na 12 sołectw), Stolemowa Galeria Sztuki Współczesnej, Scena Plenerowa w Czymanowie
Miasto Łeba	Biblioteka Miejska w Łebie, Letnia Galeria Obrazów, kino 7D, Kino Rybak, Pracownia Rękodzieła i Malarstwa – Sztuka Morza
Gmina Nowa Wieś Lęborska	Gminny Ośrodek Kultury w Nowej Wsi Lęborskiej, Biblioteka Publiczna Gminy Nowa Wieś Lęborska w Nowej Wsi Lęborskiej z oddziałami zamiejscowymi w Janowicach, Pogorzelicach i Łebieniu, świetlice wiejskie (23 obiekty na 23 sołectwa)
Gmina Wicko	Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Wicku (sale konferencyjne i wystawowe), świetlice wiejskie (13 obiektów na 13 sołectw), Galeria Rzeźby Współczesnej w Poraju
Gmina Wejherowo	Biblioteka i Centrum Kultury Gminy Wejherowo (sale taneczne, konferencyjne, wystawowe, Dworek Drzewiarza w Gościnnie ze sceną plenerową) z 3 filiami bibliotecznymi w Bieszkowicach, Nowym Dworze Wejherowskim, Bolszewie, świetlice wiejskie (7 obiektów na 16 sołectw)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z gmin i miast członkowskich.